

Aan de woordvoerders asielbeleid in de Tweede Kamer

cc Dhr. E. van der Burg, staatssecretaris voor Justitie en Veiligheid

VluchtelingenWerk Nederland
Postbus 2894
1000 CW Amsterdam
Telefoon (020) 346 72 00
Helpdesk (020) 346 72 50
Fax (020) 617 81 55
www.vluchtelingenwerk.nl
info@vluchtelingenwerk.nl

Datum
Betreft

23 februari 2024

Brief VluchtelingenWerk Nederland – Commissiedebat over de JBZ-Raad van 4 en 5 maart (Vreemdelingen- en asielbeleid)

Geachte woordvoerders,

Op 14 februari jl. stemde de LIBE commissie van het Europees Parlement in met het eind vorig jaar bereikte politiek akkoord op het Asiel- en Migratiepact. In april zal er een plenaire stemming plaatsvinden over het hele Migratiepact waarna een implementatiefase van twee jaar volgt. VluchtelingenWerk vindt het Migratiepact dat er nu ligt een gemiste kans voor een beter functionerend, humaan en eerlijk gemeenschappelijk Europees asielbeleid. Het grootste pijnpunt is het gebrek aan solidariteit tussen lidstaten onderling – aangezien grenslanden hoofdeverantwoordelijk blijven voor de opvang en procedures van vluchtelingen die in Europa bescherming vragen. Sterker nog, er komen nog meer taken bij met de verplichte screening- en grensprocedures, hetgeen – zo vrezen wij – tot nog meer misstanden zal leiden aan de Europese (buiten)grenzen. *Pushbacks* en geweld aan de Europese grenzen zijn inmiddels al gemeengoed geworden. Dit blijkt keer op keer uit rapportages van mensenrechtenorganisaties, UN-instituten, de Europese ombudsman en de Raad van Europa. Op 21 februari publiceerde Artsen zonder Grenzen het [rapport](#) '*Death, despair and destitution; the human cost of the EU's migration policies*' en de Belgische mensenrechtenorganisatie 11.11.11 spreekt van een 'explosie' van meer dan 300.000 pushbacks in het eerder deze maand verschenen rapport '[Grenzeloos illegaal](#)'.

In plaats van een eerlijk en humaan Europees verdeelsysteem dat het niet-functionerende Dublinsysteem vervangt, worden de Dublin-regels *de facto* gekopieerd in de nieuwe Asiel- en Migratiemanagementverordening. Het solidariteitsmechanisme in het Pact is zo minimaal (30.000 vluchtelingen per jaar verdelen over de hele Unie, wat voor Nederland neerkomt op ca. 1.500 per jaar) dat het niet serieus kan worden genomen. Bovendien kan dit aantal worden 'afgekocht'.

Het Pact biedt geen oplossing voor de illegale pushbacks en andere mensenrechtenschendingen aan de buitengrenzen. Sterker, de introductie van nieuwe screening- en grensprocedures en het *de facto* kopiëren van de Dublin-regels in het Pact, zal de druk die de grenslanden voelen om mensen buiten de EU te houden via illegale pushbacks en grensgeweld, doen toenemen. Wat is de inzet van Nederland om deze pushbacks te bestrijden in EU verband?

Al eerder uitten we kritiek op de onsolidaire Nederlandse inzet tijdens de onderhandelingen in Brussel. Nederland verzette zich onder meer tegen voorstellen voor een eerlijkere verdeling van verantwoordelijkheden en heeft er mede voor gezorgd dat het '*sibling-criterium*' (als een vluchteling een broer/zus heeft die (legaal) in een bepaalde lidstaat woont, dan zou die lidstaat verantwoordelijk worden voor het asielverzoek) uit het oorspronkelijke voorstel van het Pact is verwijderd. Dit criterium was juist een perfect middel om te zorgen voor een gelijkwaardiger verdeling van vluchtelingen in de EU, en van cruciaal belang voor de integratie van vluchtelingen

in de lidstaten. Mensen op de vlucht willen immers, zoals ieder mens, bij hun familie zijn. Daarnaast is het zorgwekkend dat juist Nederland een stevige lobby voerde om kinderen niet uit te zonderen van de grensprocedures en detentie. In een kritisch stuk van [Investigate Europe](#) wordt de Nederlandse inzet gekapitteld en tegelijkertijd opnieuw benadrukt hoe schadelijk detentie is voor kinderen met een quote van de UN Special Rapporteur on Migration: *“the pact is contrary to the UN convention on the rights of the child, which stipulates that a child is defined as ‘every human being below the age of 18 years’ (...) detention of children because of their migrant status is a violation of their rights”* en van Save The Children Europe: *“This is the generalisation of the hotspot system.” (...)* *Such holding facilities, used widely in Greece and Italy, [have been condemned](#) for overcrowding, inadequate services and crime. “This system, with the mixing of children and adults, has led to the worst violence against minors: rape, assault”.*

De voorgestelde verplichte ‘grensprocedure’ geldt straks voor asielzoekers met een nationaliteit waarvan 20% of minder gemiddeld uiteindelijk asiel krijgt in de EU, mensen die een veiligheidsrisico vormen én mensen die “de autoriteiten zouden hebben misleid” omdat zij geen (geldige) documenten kunnen overleggen. Die laatste categorie is zo breed geformuleerd, dat daar in potentie de meerderheid van de vluchtelingen onder kan vallen – velen beschikken immers niet over die ‘juiste papieren’ en een ‘vermoeden’ van misleiding is al voldoende. Er geldt een ‘fictie van *non-entry*’ (fysiek ben je in de EU, maar je wordt juridisch geacht dat niet te zijn). Dit zal in praktijk zeer waarschijnlijk leiden tot langdurige detentie in ondermaatse en inhumane omstandigheden in ‘gesloten centra’ langs de Europese buitengrenzen. De gevolgen van (langdurige) detentie, met name voor kwetsbare vluchtelingen zoals kinderen zullen ernstig zijn. Het opsluiten van kinderen omdat zij bescherming vragen, vinden wij een grens die we niet zouden moeten overschrijden in Europa. Het is inhumain en in strijd met onder meer het Kinderrechtenverdrag. Dat is ook precies de reden geweest dat Nederland jaren geleden met detentie van kinderen met een asielverzoek op Schiphol is gestopt – het is zeer zorgelijk dat dit nu opnieuw via het Migratiepact wordt ingevoerd aan de Europese buitengrenzen en wij vragen ons af of het kabinet voornemens is om dit ook daadwerkelijk op Schiphol weer in te voeren.

De Nederlandse regering heeft mede de lobby in de EU geleid die ervoor zorgde dat kinderen niet uitgezonderd worden van grensdetentie in het nieuwe Pact. VluchtelingenWerk vindt dat hiermee een grens is overschreden. Kinderen horen niet thuis in detentie. Het brengt schade toe en is een schending van onder meer het Kinderrechtenverdrag. VluchtelingenWerk meent dat dit onderdeel van het Pact, niet geïmplementeerd moet worden. Verder zou het goed zijn om te vernemen hoe het kabinet dit ziet in de context van de Nederlandse situatie – de grensprocedure op Schiphol – waar kinderen sinds 2016 niet langer gedetineerd worden. Kan de staatssecretaris bevestigen dat Nederland geen kinderen zal gaan opsluiten die op Schiphol bescherming vragen na de implementatie van het Pact?

Wij hopen dat u onze inbreng kunt gebruiken in het debat, voor vragen of een toelichting zijn we uiteraard beschikbaar.

Met vriendelijke groet,

Frank Candel

Bestuursvoorzitter VluchtelingenWerk Nederland